Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

23. listopadu 2023*

„Řízení o předběžné otázce – Práva duševního vlastnictví – Směrnice 2014/26/EU – Kolektivní správa autorského práva a práv s ním souvisejících – Organizace kolektivní správy – Směrnice 2004/48/ES – Opatření, řízení a nápravná opatření nezbytná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví – Článek 4 – Osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených směrnicí 2004/48/ES – Organizace kolektivní správy oprávněná udělovat kolektivní licence s rozšířenou působností – Aktivní legitimace za účelem ochrany práv duševního vlastnictví“

Ve věci C-201/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Korkein oikeus (Nejvyšší soud, Finsko) ze dne 15. března 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 15. března 2022, v řízení

Kopiosto ry

proti

Telia Finland Oyj,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: E. Regan, předseda senátu, Z. Csehi, M. Ilešič (zpravodaj), I. Jarukaitis a D. Gratsias, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Kopiosto ry: S. Lapiolahti a B. Rapinoja, asianajajat,

– za Telia Finland Oyj: M. Manner, asianajaja,

– za finskou vládu: M. Pere, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: finština.

– za polskou vládu: B. Majczyna, jako zmocněnec,

– za Evropskou komisi: S. L. Kalėda, J. Samnadda a I. Söderlund, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 11. května 2023,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32), jakož i článků 17 a 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Kopiosto ry a společností Telia Finland Oyj (dále jen společnost „Telia“) týkajícího se přenosu televizního vysílání společností Telia, který údajně porušuje autorská práva autorů zastoupených Kopiosto.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2004/48

3 Body 3, 10 a 18 odůvodnění směrnice 2004/48 uvádějí:

„(3) Bez účinných prostředků k dodržování práv duševního vlastnictví je brzděna inovace a tvořivost a jsou omezovány investice. Je proto nezbytné zajistit, aby hmotné právo duševního vlastnictví, které nyní tvoří rozsáhlou část *acquis communautaire*, bylo v [Evropském s]polečenství používáno účinně. V tomto ohledu mají prostředky k dodržování práv duševního vlastnictví rozhodující význam pro úspěch vnitřního trhu.

[…]

(10) Cílem této směrnice je sblížení právních systémů tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany [duševního vlastnictví na] vnitřní[m] trhu.

[…]

(18) Osobami oprávněnými požadovat použití […] řízení, postupů a nápravných opatření [stanovených touto směrnicí] by neměli být pouze nositelé práv, ale také osoby, které mají na věci přímý zájem a odpovídající právní postavení [právo vystupovat v řízení před soudem], pokud je to povoleno platným právem a v souladu s ním; mohou zde být zahrnuty profesní organizace, které spravují tato práva nebo jsou pověřeny ochranou kolektivních a individuálních zájmů, které spravují.“

4 V kapitole I této směrnice, nadepsané „Cíl a oblast působnosti“, je obsažen zejména článek 1 směrnice, nadepsaný „Předmět“, který stanoví:

„Tato směrnice se týká opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví. Pro účely této směrnice zahrnuje pojem ‚práva duševního vlastnictví‘ práva průmyslového vlastnictví.“

5 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Aniž jsou dotčeny prostředky stanovené právními předpisy Společenství nebo vnitrostátními právními předpisy, které jsou nebo mohou být pro nositele práv výhodnější, použijí se opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí v souladu s článkem 3 na jakékoli porušení práv duševního vlastnictví stanovené právem Společenství nebo vnitrostátním právem dotyčného členského státu.“

6 Kapitola II téže směrnice, která obsahuje články 3 až 15 této směrnice, je nadepsána „Opatření, řízení a nápravná opatření“.

7 Článek 3 směrnice 2004/48, nadepsaný „Obecná povinnost“, stanoví:

„1. Členské státy stanoví opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, na něž se vztahuje tato směrnice. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být spravedlivá a nestranná a nesmějí být nadměrně složitá nebo nákladná, nesmějí obsahovat nerozumné lhůty ani nesmějí mít za následek bezdůvodná zdržení.

2. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být rovněž účinná, přiměřená a odrazující a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek právně dovoleného obchodu a poskytuje záruky proti jejich zneužití.“

8 Článek 4 této směrnice, nadepsaný „Osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření“, zní následovně:

„Členské státy uznávají jako osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření uvedených v této kapitole:

a) nositele práv duševního vlastnictví v souladu s použitelným právem;

b) všechny ostatní osoby oprávněné užívat tato práva […] v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem;

c) kolektivní správce práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem;

d) profesní subjekty ochrany práv, které jsou řádně uznávány jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem.“

Směrnice 2014/26/EU

9 Body 8, 9, 12 a 49 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu (Úř. věst. 2014, L 84, s. 72) uvádějí:

„(8) Cílem této směrnice je koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se přístupu k činnosti organizací kolektivní správy v oblasti správy autorských práv a práv s nimi souvisejících, způsobu jejich správy a jejich dozorčího rámce, […]

(9) Cílem této směrnice je stanovit požadavky, které by se vztahovaly na organizace kolektivní správy, aby byla zajištěna vysoká úroveň správy, finančního řízení, transparentnosti a podávání zpráv. […]

[…]

(12) Přestože se tato směrnice vztahuje na všechny organizace kolektivní správy […], není v rozporu s opatřeními týkajícími se správy práv v členských státech, jako je individuální správa práv, rozšířená působnost smlouvy mezi zastupující organizací kolektivní správy a uživatelem, tj. rozšířené kolektivní licence, povinná kolektivní správa, právní domněnky zastoupení a převod práv na organizaci kolektivní správy.

[…]

(49) […] A konečně je také vhodné požadovat, aby členské státy měly zavedeny nezávislé, nestranné a účinné postupy schopné řešit prostřednictvím orgánů s odbornými znalostmi v oblasti práva duševního vlastnictví nebo prostřednictvím soudů obchodní spory mezi organizacemi kolektivní správy a uživateli, které by se týkaly platných nebo navrhovaných licenčních podmínek nebo porušení smlouvy.“

10 Článek 3 písm. a) této směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

a) ‚organizací kolektivní správy‘ organizace, která je ze zákona nebo prostřednictvím postoupení, licence nebo jiného smluvního ujednání oprávněna spravovat jménem více než jednoho nositele práv autorská práva nebo práva s nimi související k prospěchu nositelů práv jako svým jediným a hlavním účelem, a která splňuje alespoň jedno z těchto kritérií:
   i) je vlastněna nebo ovládána svými členy;
   ii) je svou podstatou neziskovou organizací“.

11 Článek 35 uvedené směrnice, nadepsaný „Řešení sporů“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby spory mezi organizacemi kolektivní správy a uživateli, které se týkají především stávajících a navrhovaných podmínek udělování licencí nebo porušení smlouvy, bylo možno předložit soudu nebo případně jinému nezávislému a nestrannému orgánu pro řešení sporů, jenž má odborné znalosti v oblasti práva duševního vlastnictví.

2. Články 33 a 34 a odstavcem 1 tohoto článku není dotčeno právo smluvních stran prosazovat a hájit svá práva soudní cestou.“

Finské právo

12 Ustanovení § 26 tekijänoikeuslaki (404/1961) [zákon o autorském právu (404/1961)] ze dne 8. července 1961, ve znění laki tekijänoikeuslain muuttamisesta (607/2015) [zákon, kterým se mění zákon o autorském právu (607/2015)] ze dne 22. května 2015 (dále jen „zákon o autorském právu“), nadepsaného „Smluvní licence“, stanoví v odstavci 1, že se ustanovení zákona o autorském právu týkající se smluvních licencí použijí na smlouvy uzavřené mezi uživateli a organizacemi, které byly uznány ministerstvem školství a kultury a zastupují v určité oblasti velké množství autorů děl užívaných ve Finsku, pokud jde o užívání děl autorů činných v této oblasti. Organizace, která byla uznána, je pokud jde o tuto smlouvu, považována za oprávněnou zastupovat i jiné autory děl v téže oblasti. Nabyvatel licence, který získal smluvní licenci na základě uvedené smlouvy, může za podmínek stanovených ve smlouvě užívat všechna díla autorů činných v téže oblasti.

13 Na základě ustanovení § 26 odst. 4 zákona o autorském právu se podmínky stanovené organizací uvedenou v odstavci 1 pro rozdělení odměny za rozmnožování díla, jeho zpřístupňování nebo vysílání mezi autory, které daná organizace zastupuje, nebo pro použití odměny ve společném zájmu autorů použijí i na autory z téže oblasti uvedené v odstavci 1, které tato organizace přímo nezastupuje.

14 Ustanovení § 25 h zákona o autorském právu, nadepsaného „Přenos rozhlasového nebo televizního vysílání“, v odstavci 1 stanoví, že dílo obsažené v rozhlasovém nebo televizním vysílání lze zpřístupňovat přenosem bez změny vysílání na základě smluvní licence v souladu s § 26 tohoto zákona za účelem příjmu veřejností současně s původním vysíláním.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15 Kopiosto je organizace kolektivní správy ve smyslu čl. 3 písm. a) směrnice 2014/26, která jménem mnoha autorů spravuje a poskytuje licence na základě plných mocí, které jí udělili tito autoři. Kopiosto rovněž získala povolení od ministerstva školství a kultury jakožto organizace pověřená udělováním smluvních licencí ve smyslu ustanovení § 26 zákona o autorském právu zejména za účelem přenosu děl obsažených v rozhlasovém nebo televizním vysílání ve smyslu ustanovení § 25 h odst. 1 tohoto zákona.

16 Společnost Telia provozuje síť kabelové televize, v níž jsou přenášeny signály volně dostupných televizních kanálů určené k příjmu veřejností.

17 Dne 24. ledna 2018 podala Kopiosto u markkinaoikeus (obchodní soud, Finsko) žalobu, kterou se domáhala určení, že společnost Telia přenášela televizní vysílání ve smyslu ustanovení § 25 h zákona o autorském právu a vzhledem k tomu, že k tomu nedala předběžný souhlas, tento přenos porušuje práva autorů, které Kopiosto zastupuje primárně jakožto organizace pověřená udělováním smluvních licencí, a podpůrně na základě zmocnění, která jí udělili nositelé autorských práv.

18 Společnost Telia zpochybnila aktivní legitimaci Kopiosto k podání žaloby založené na porušení autorských práv.

19 Rozsudkem ze dne 18. června 2019 markkinaoikeus (obchodní soud) zejména odmítl jako nepřípustné návrhy Kopiosto založené na porušení autorského práva z důvodu, že nemá právo podat vlastním jménem žalobu pro porušení práv na účet nositelů práv, které zastupuje jakožto organizace pověřená udělováním smluvních licencí v situacích stanovených v ustanovení § 26 zákona o autorském právu. Tento soud měl za to, že Kopiosto nemá aktivní legitimaci ani k podání žaloby pro porušení práv, pokud jde o nositele práv, kteří jí pro správu svých práv a zastupování u soudu udělili plnou moc.

20 Kopiosto podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek ke Korkein oikeus (Nejvyšší soud, Finsko), který je předkládajícím soudem, přičemž tvrdila, že z důvodu svého postavení organizace pověřené udělováním smluvních licencí má, jak vyžaduje čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48, přímý zájem na podání žaloby v případě neoprávněného užití děl autorů, které zastupuje, a podpůrně, že má přinejmenším právo podat žaloby, pokud jde o neoprávněné užití děl autorů, jejichž autorská práva spravuje na základě zmocnění ke správě a zastupování u soudu, která jí tito autoři udělili.

21 Společnost Telia před předkládajícím soudem tvrdí, že Kopiosto je jakožto organizace pověřená udělováním smluvních licencí oprávněna udělovat licence k přenosu televizního vysílání a vybírat odpovídající poplatky. Žalobu pro porušení autorského práva může naproti tomu podat pouze původní nositel dotčeného autorského práva nebo subjekt, na který bylo toto autorské právo převedeno.

22 Korkein oikeus (Nejvyšší soud) má v podstatě za to, že za účelem vyřešení sporu v původním řízení je třeba vzhledem k neexistenci ustanovení vnitrostátního práva v dané oblasti vyřešit otázku, za jakých podmínek lze mít za to, že organizace kolektivní správy ve smyslu čl. 3 písm. a) směrnice 2014/26 je oprávněna žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření uvedených v kapitole II směrnice 2004/48. Tento soud si konkrétně klade otázku, zda za tímto účelem podle čl. 4 písm. c) této směrnice stačí, že organizace pověřená poskytováním smluvních licencí má podle vnitrostátních právních předpisů obecnou způsobilost být účastníkem řízení před soudy, jakož i právo sjednávat a udělovat na účet všech nositelů práv činných v dotyčné oblasti takové licence pro přenos televizního vysílání, nebo zda je tato aktivní legitimace podmíněna tím, že je tato organizace podle vnitrostátních právních předpisů výslovně oprávněna podat vlastním jménem žalobu založenou na porušení takových práv.

23 V tomto ohledu uvedený soud nejprve poznamenává, že v rozsudku ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT (C-521/17, EU:C:2018:639), Soudní dvůr podmínil tuto aktivní legitimaci tím, že organizace pro kolektivní zastupování nositelů práv duševního vlastnictví má podle vnitrostátních právních předpisů přímý zájem na ochraně takových práv a že tyto právní předpisy jí umožňují za tímto účelem vystupovat v řízení před soudem, avšak neupřesnil, zda tato druhá podmínka odkazuje na obecnou způsobilost takové organizace být účastníkem řízení před soudy, nebo zda vyžaduje, aby vnitrostátní právo výslovně stanovilo, nebo alespoň umožňovalo, aby organizace pověřená udělováním kolektivních licencí s rozšířenou působností mohla podat žalobu založenou na porušení autorského práva.

24 Předkládající soud má dále za to, že s ohledem na body 34 a 35 uvedeného rozsudku není jasné, zda čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že jeho cílem je harmonizovat to, co je třeba chápat pod pojmem „přímý zájem“, uvedeným v bodě 18 odůvodnění směrnice 2004/48, organizace na ochraně práv nositelů práv, které zastupuje, nebo zda tento přímý zájem musí být určen na základě vnitrostátního práva. Z článku 4 písm. c) směrnice 2004/48 ve spojení s bodem 18 odůvodnění této směrnice jasně nevyplývá ani to, zda má organizace kolektivní správy

přímý zájem na ochraně práv duševního vlastnictví již pouze z toho důvodu, že má na základě kolektivní licence s rozšířenou působnosti a na základě pověření ke správě udělených nositeli práv právo poskytovat práva k užívání děl a jménem nositelů práv vybírat poplatky náležející z titulu těchto práv, aby je vyplatila nositelům práv.

25 Konečně předkládající soud vyjadřuje pochybnosti, zvláště pokud jde o otázku aktivní legitimace založené na postavení organizace pověřené udělováním kolektivních licencí s rozšířenou působností, pokud jde o způsob výkladu čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 ve světle ochrany práva na vlastnictví stanovené v článku 17 Listiny a práva na účinnou právní ochranu stanoveného v článku 47 Listiny. Korkein oikeus (Nejvyšší soud) v tomto ohledu uvádí, že pokud by měla být organizace pověřená udělováním kolektivních licencí s rozšířenou působností považována za subjekt mající právo podat vlastním jménem žalobu pro porušení práv, mohlo by to mít za následek omezení práva nositele práv podat sám opravný prostředek. V tomto kontextu je podle něj třeba určit, zda skutečnost, že je takové organizaci přiznána aktivní legitimace v případě porušení práv autorů, kteří své výlučné právo nepřevedli, má být považována za nepřiměřený zásah do jejich práva nakládat se svými autorskými právy. Tento soud nicméně uvádí, že by takový zásah mohl být odůvodněný zejména s ohledem na skutečnost, že organizace kolektivní správy mohou zasáhnout účinněji než samotný nositel autorského práva.

26 Za těchto podmínek se Korkein oikeus (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je v případě organizací pověřených poskytováním smluvních licencí, které vykonávají kolektivní správu práv duševního vlastnictví, způsobilostí být účastníkem řízení před soudy jako účastník řízení na ochranu těchto práv, která je předpokladem pro oprávnění žádat o použití opatření na základě čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48, míněna výlučně obecná způsobilost být účastníkem řízení před soudy stanovená vnitrostátními právními předpisy, nebo tato způsobilost vyžaduje právo podat vlastním jménem žalobu na ochranu dotčených práv, které je výslovně uznáno vnitrostátními právními předpisy?

2) Musí být při výkladu čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 výraz ‚přímý zájem na ochraně autorských práv nositelů práv, které zastupuje‘ ve všech členských státech vykládán jednotně, pokud se jedná o právo organizace kolektivní správy ve smyslu čl. 3 písm. a) směrnice 2014/26 podat vlastním jménem žalobu pro porušení práv v případě, že:
   a) se jedná o užití děl, ohledně nichž je tato organizace jakožto organizace pověřená poskytováním smluvních licencí ve smyslu zákona o autorském právu oprávněna udělovat kolektivní licence s rozšířenou působností, které nabyvateli licence umožňují užívat i díla těch autorů činných v této oblasti, kteří danou organizaci nepověřili výkonem správy svých práv;
   b) se jedná o užití děl, ohledně nichž autoři dané organizaci na základě smlouvy nebo plné moci udělili zmocnění k výkonu správy svých práv, aniž byla na danou organizaci převedena autorská práva?

3) Pokud se má za to, že daná organizace má jakožto organizace pověřená poskytováním smluvních licencí přímý zájem a aktivní legitimaci k podání žaloby vlastním jménem, jaký význam má při posuzování aktivní legitimace popřípadě ve světle článků 17 a 47 [Listiny] skutečnost, že daná organizace jakožto organizace pověřená poskytováním smluvních licencí zastupuje i ty autory, kteří ji nepověřili výkonem správy svých práv, a skutečnost, že právo dané organizace podat žalobu na ochranu práv těchto autorů není upraveno právními předpisy?“

K předběžným otázkám

K první otázce

27 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že kromě podmínky týkající se přímého zájmu na ochraně dotčených práv podléhá uznání oprávnění kolektivních správců práv duševního vlastnictví žádat vlastním jménem o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice pouze způsobilosti těchto správců být účastníkem řízení před soudy, nebo vyžaduje výslovné zakotvení aktivní legitimace uvedených správců v použitelných právních předpisech za účelem ochrany práv duševního vlastnictví.

28 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že Soudní dvůr konstatoval, že z bodu 18 odůvodnění směrnice 2004/48, v jehož světle musí být její článek 4 vykládán, vyplývá, že záměrem normotvůrce Evropské unie bylo, aby oprávnění požadovat použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice bylo přiznáno nejen nositelům práv duševního vlastnictví, ale také osobám, které mají přímý zájem na ochraně těchto práv a oprávnění vystupovat v řízení před soudem, pokud je to povoleno platným právem a v souladu s ním (rozsudek ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 33).

29 Výčet těchto osob je uveden v čl. 4 písm. b) až d) uvedené směrnice. Kolektivní správci práv duševního vlastnictví jsou uvedeni v písmeni c) tohoto článku, podle něhož členské státy uznávají, že kolektivní správci práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv, jsou oprávněni žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem.

30 Soudní dvůr rozhodl, že čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy jsou povinny přiznat organizaci pro kolektivní zastupování majitelů ochranných známek oprávnění žádat vlastním jménem o použití nápravných opatření podle této směrnice na ochranu práv těchto majitelů a aktivní legitimaci k uplatňování těchto práv před soudem vlastním jménem za podmínky, že je tato organizace považována vnitrostátními předpisy za subjekt mající přímý zájem na ochraně těchto práv a tyto předpisy jí umožňují vystupovat za tím účelem v řízení před soudem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 39).

31 Z toho vyplývá, že oprávnění kolektivního správce práv duševního vlastnictví žádat vlastním jménem o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II směrnice 2004/48 je podmíněno tím, že je tento správce považován použitelnými právními předpisy za subjekt mající přímý zájem na ochraně těchto práv a tyto předpisy mu umožňují vystupovat za tím účelem v řízení před soudem.

32 I když kolektivní správce práv duševního vlastnictví musí mít tedy nutně způsobilost být účastníkem řízení před soudem, aby mu bylo přiznáno oprávnění žádat vlastním jménem o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených touto směrnicí, nemůže být taková způsobilost sama o sobě pro tento účel dostačující.

33 Vzhledem k tomu, že způsobilost být účastníkem řízení před soudem představuje běžný atribut právní subjektivity, kterou v zásadě organizace kolektivní správy mají, by ostatně odlišný výklad zbavil druhou podmínku uvedenou v bodě 39 rozsudku ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT (C-521/17, EU:C:2018:639), užitečného účinku.

34 Pokud jde dále o otázku, zda uznání oprávnění kolektivního správce práv duševního vlastnictví žádat vlastním jménem o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených směrnicí 2004/48 podléhá výslovnému zakotvení tohoto oprávnění v použitelném právu, je třeba připomenout, že čl. 4 písm. c) této směrnice obecně odkazuje na „použitelné právo“.

35 Takový výraz přitom nutně neznamená, že oprávnění kolektivních správců práv duševního vlastnictví žádat vlastním jménem o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených uvedenou směrnicí je výslovně uznáno specifickým ustanovením, jelikož toto oprávnění může vyplývat z obecných procesních pravidel.

36 Tento výklad je potvrzen cílem směrnice 2004/48, kterým je, jak uvádí bod 10 jejího odůvodnění, zejména zajistit vysokou úroveň ochrany duševního vlastnictví na vnitřním trhu (rozsudek ze dne 17. června 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, bod 75 a citovaná judikatura). Za tímto účelem článek 3 této směrnice ukládá členským státům povinnost stanovit minimální soubor opatření, řízení a nápravných opatření potřebných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví.

37 Jak přitom vyplývá z bodu 18 odůvodnění uvedené směrnice, unijní normotvůrce považoval za žádoucí, aby oprávnění žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených touto směrnicí bylo přiznáno, jak je uvedeno v bodě 28 tohoto rozsudku, nejen nositelům práv duševního vlastnictví, ale rovněž organizacím kolektivní správy, které mají zpravidla k dispozici finanční a materiální zdroje, které jim umožňují podniknout účinné právní kroky za účelem boje proti porušování těchto práv.

38 Restriktivní výklad čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 by tudíž mohl v členských státech, které nepřijaly ustanovení specificky upravující právo organizací kolektivní správy jednat, bránit takovým organizacím, aby vlastním jménem žádaly o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených touto směrnicí, což by mohlo oslabit účinnost prostředků zavedených unijním normotvůrcem za účelem zajištění dodržování práv duševního vlastnictví.

39 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že kromě podmínky týkající se přímého zájmu na ochraně dotčených práv podléhá uznání oprávnění kolektivních správců práv duševního vlastnictví žádat vlastním jménem o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice aktivní legitimaci těchto správců za účelem ochrany práv duševního vlastnictví, která může vyplývat ze specifického ustanovení za tímto účelem nebo z obecných procesních pravidel.

Ke druhé otázce

40 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy jsou povinny uznat, že kolektivní správci práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, mají přímý zájem na tom, aby vlastním jménem žádali o použití opatření, řízení

a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice v případě, kdy existence přímého zájmu na ochraně dotčených práv s ohledem na tyto správce nevyplývá z použitelné vnitrostátní právní úpravy.

41 Je třeba připomenout, že pojem „přímý zájem“, který není uveden v článku 4 směrnice 2004/48, je zmíněn v bodě 18 odůvodnění této směrnice, z něhož vyplývá, že záměrem unijního normotvůrce bylo, aby oprávnění žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených uvedenou směrnicí bylo přiznáno nejen nositelům práv duševního vlastnictví, ale také osobám, které mají přímý zájem na ochraně těchto práv, jakož i právo vystupovat v řízení před soudem, „pokud je to povoleno platným právem a v souladu s ním“.

42 Zatímco čl. 4 písm. a) směrnice 2004/48 stanoví, že členské státy v každém případě uznají nositele práv duševního vlastnictví jako osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření uvedených v kapitole II této směrnice, v každém z písmen b) až d) tohoto článku 4 je upřesněno, že členské státy uznají toto oprávnění jiným osobám, jakož i některým určeným subjektům pouze v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem (rozsudek ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 28).

43 V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že odkaz na „použitelné právo“ uvedený v čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 musí být chápán tak, že odkazuje jak na příslušné vnitrostátní právní předpisy, tak případně na unijní právní předpisy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, bod 31).

44 Jak uvedl generální advokát v bodě 52 svého stanoviska, za účelem odpovědi na druhou otázku je tedy třeba zjistit, zda v současné době platná ustanovení unijního práva uznávají existenci přímého zájmu kolektivních správců práv na ochraně práv duševního vlastnictví.

45 Jak v tomto ohledu vyplývá z bodů 41 a 42 tohoto rozsudku, tato směrnice v rozsahu, v němž za tímto účelem odkazuje na použitelné právo, sama neupravuje otázku, zda má kolektivní správce práv přímý zájem na ochraně práv duševního vlastnictví.

46 Tento výklad je potvrzen přípravnými pracemi k uvedené směrnici, z nichž vyplývá, že unijní normotvůrce upustil od myšlenky harmonizovat aktivní legitimaci správců uvedených v jejím čl. 4 písm. c). Zatímco původní návrh Evropské komise týkající se směrnice Evropského parlamentu a Rady o opatřeních a postupech směřujících k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví [COM (2003) 46 final] stanovil, že se členským státům ukládá povinnost přiznat kolektivním správcům práv „oprávnění žádat o použití opatření a postupů a k vystupování před soudem za účelem ochrany kolektivních nebo individuálních práv nebo zájmů, které spravují“, byl tento přístup nakonec odmítnut ve prospěch odkazu na použitelné právo.

47 Dále i když čl. 35 odst. 1 směrnice 2014/26 ve spojení s bodem 49 jejího odůvodnění ukládá členským státům zavést postupy pro řešení sporů mezi organizacemi kolektivní správy a uživateli, které jsou nezávislé, nestranné a účinné, zejména prostřednictvím soudu, nic to nemění na tom, že cílem této směrnice je, jak vyplývá z bodů 8 a 9 jejího odůvodnění, nikoli upravit podmínky, za nichž mohou tyto organizace vystupovat v řízení před soudem, ale koordinovat vnitrostátní předpisy týkající se jejich přístupu k činnosti v oblasti správy autorských práv a práv s nimi souvisejících, způsobu jejich správy a jejich dozorčího rámce, jakož i zajistit vysokou úroveň správy, finančního řízení, transparentnosti a podávání zpráv uvedenými organizacemi. Nelze tedy mít za to, že cílem tohoto ustanovení je upravit otázku přímého zájmu organizací kolektivní správy na ochraně práv duševního vlastnictví.

48 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že unijní právo neupravuje podmínky, za kterých je třeba mít za to, že organizace kolektivní správy má přímý zájem na ochraně práv duševního vlastnictví a „použitelné právo“, na které odkazuje čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48, odkazuje na vnitrostátní právo členských států.

49 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že členské státy jsou povinny uznat, že kolektivní správce práv duševního vlastnictví je oprávněn žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených touto směrnicí, jakož i vystupovat v řízení před soudem za účelem uplatňování takových práv, pokud je tento správce práv zejména považován vnitrostátními předpisy za subjekt mající přímý zájem na ochraně těchto práv. Přísluší tedy vnitrostátním soudům, aby určily, zda má takový správce na základě použitelných vnitrostátních právních předpisů přímý zájem na ochraně práv nositelů, které zastupuje, přičemž je třeba upřesnit, že není-li tato podmínka splněna, dotyčný členský stát takovou povinnost uznání nemá (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, body 34, 36 a 38).

50 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 4 písm. c) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že za současného stavu unijního práva členské státy nejsou povinny uznat, že kolektivní správci práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, mají přímý zájem na tom, aby vlastním jménem žádali o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice v případě, kdy existence přímého zájmu na ochraně dotčených práv s ohledem na tyto správce nevyplývá z použitelné vnitrostátní právní úpravy.

Ke třetí otázce

51 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, jaký význam má při posuzování aktivní legitimace popřípadě ve světle článků 17 a 47 Listiny skutečnost, že daná organizace jakožto organizace pověřená poskytováním smluvních licencí zastupuje i ty autory, kteří ji nepověřili výkonem správy svých práv, a skutečnost, že právo dané organizace podat žalobu na ochranu práv těchto autorů není upraveno právními předpisy.

52 Jak vyplývá z jejího znění, jak je formulováno předkládajícím soudem, tato otázka je vznesena pro případ, že by se mělo za to, že organizace kolektivní správy má přímý zájem a vlastní aktivní legitimaci ve sporech týkajících se práv, na která se vztahují licence s rozšířenou působností.

53 Jak přitom uvedl generální advokát v bodě 65 svého stanoviska, takový předpoklad v projednávané věci splněn není. Jak bylo totiž konstatováno v bodě 48 tohoto rozsudku, v současné době platné unijní právní předpisy nestanoví s ohledem na organizace kolektivní správy existenci přímého zájmu na tom, aby vlastním jménem žádaly o použití opatření, řízení a nápravných opatření uvedených v kapitole II směrnice 2004/48. Dále z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že aktivní legitimace těchto organizací není ve finském právu upravena žádným specifickým ustanovením za tímto účelem použitelných vnitrostátních právních předpisů, ani obecnými procesními pravidly.

54 Za těchto podmínek není vzhledem k odpovědi podané na druhou otázku namístě odpovídat na třetí otázku.

K nákladům řízení

55 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 4 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   kromě podmínky týkající se přímého zájmu na ochraně dotčených práv podléhá uznání oprávnění kolektivních správců práv duševního vlastnictví žádat vlastním jménem o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice aktivní legitimaci těchto správců za účelem ochrany práv duševního vlastnictví, která může vyplývat ze specifického ustanovení za tímto účelem nebo z obecných procesních pravidel.

2) **Článek 4 písm. c) směrnice 2004/48**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   za současného stavu unijního práva členské státy nejsou povinny uznat, že kolektivní správci práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, mají přímý zájem na tom, aby vlastním jménem žádali o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice v případě, kdy existence přímého zájmu na ochraně dotčených práv s ohledem na tyto správce nevyplývá z použitelné vnitrostátní právní úpravy.

Podpisy